

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem Mgr. Filipem Skřivanem ve věci

žalobkyně: **R. P.**
bytem X

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**
sídlem Křížová 25, Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 21. 4. 2022, č. j. X,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaná rozhodnutím ze dne 29. 12. 2021, č. j. X, zamítla žádost žalobkyně o invalidní důchod, neboť žalobkyně není invalidní dle § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“). Námitky žalobkyně žalovaná napadeným rozhodnutím zamítla a prvostupňové rozhodnutí potvrdila. Vycházela z posudku o invaliditě, podle něhož rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého

zdravotního stavu žalobkyně je zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII., odd. A, položce 1b přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity), konkrétně chronické bolesti kyčelních kloubů při oboustranné coxartrose, vpravo II. – III. stupně, vlevo I. stupně, coxa valga oboustranně, a bolesti pravého kolene, pro které se stanoví míra poklesu pracovní schopnosti 20 – 35 %. Posudkový lékař stanovil míru poklesu pracovní schopnosti žalobkyně 30 %, neboť se jedná o středně těžké postižení jednoho nosného kloubu a lehké postižení druhého nosného kloubu.

II. Obsah žaloby

2. Proti napadenému rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, v níž namítá, že posudkoví lékaři nezahrnuli do svých skutkových závěrů všechny skutečnosti uvedené v její lékařské dokumentaci. Žalovaná se opírá pouze o závěry posudku o invaliditě, aniž by dostatečně refletovala důkazní návrhy a skutková tvrzení žalobkyně. Žalobkyně nerozporuje závěr o rozhodující příčině jejího dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu. Domnívá se však, že její pracovní schopnost poklesla o více než 30 %.
3. Z odborných lékařských nálezů vyplývá, že žalobkyně trpí zejména pokročilými artrotickými změnami pravé kyčle III. stupně a pokročilými artrotickými změnami levé kyčle II. stupně s výrazným zúžením kloubní štěrbiny, pokročilou osteoprodukcí kl. ploch a přestavbovými změnami na krčku. V oblasti pravé kyčle trpí bolestmi, které ji budí i ze spaní. Častěji potřebuje odpočívat a rychle se unaví. Žalobkyně taktéž upozorňuje na neurologické obtíže (snížení meziobratlového prostoru se znaky osteochondrozy středního stavu a oslabení posturálního svalstva v oblasti bederní a křížové páteře), které se projevují tuhostí a bolestivými stavy, potíže s vysokým tlakem, a nespecifikovanou úzkostnou poruchu (deprese).
4. Žalobkyně shrnuje svou pracovní historii a uvádí, že od června 2021 doposud je zaměstnána u Komerční banky, a. s. jako operátorka. V květnu 2021 totiž musela ze dne na den ukončit práci na pozici pomocné síly v kuchyni, neboť dle mimořádné lékařské prohlídky pozbyla dlouhodobě zdravotní způsobilost.
5. Žalobkyně je kvalifikovaná pro práci v úklidu, ve výdejnách jídla, jako pomocná síla a jako administrativní pracovnice. Současné zdravotní potíže, tzn. zejména artrotické změny pravé kyčle III. stupně a artrotické změny levé kyčle II. stupně, jí však z prací v úklidu, ve výdejnách jídla a jako pomocnou sílu v podstatě vylučují. Co se týče administrativních prací, i zde zdravotní stav žalobkyně značně limituje. Kvůli potížím s kyčlemi a páteří má problémy vydržet pracovní dobu tzv. usedět a má taktéž výrazné problémy se vstáváním ze židle. Navíc je to práce náročná psychicky, a to zejména na komunikaci se zákazníky, v níž ji limituje současný psychický stav.
6. Žalobkyně má za to, že pokles pracovní schopnosti měl být stanoven na samé horní hranici procentního rozmezí zvolené položky (tj. 35 %), a to z důvodu objektivně prokazatelné přítomnosti artrotických změn II. stupně na levé kyčli. Žalobkyně je přesvědčena, že procentní hranice poklesu pracovní schopnosti měla být dále zvýšena dle § 3 odst. 2 vyhlášky o posuzování invalidity z důvodu všeobecně negativního dopadu zdravotního stavu na schopnost využívat dosavadní profesní kvalifikace (práce v úklidu,

práce ve výdejnách jídla, pomocná síla a administrativní pracovníce), případně dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity z důvodu přidružených neurologických a psychických obtíží. Navrhuje proto, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalované

7. Žalovaná je přesvědčena, že ve správním řízení byl zdravotní stav žalobkyně posouzen objektivně z dostatečně doložené zdravotní dokumentace. V napadeném rozhodnutí jsou obsaženy úvahy, kterými se žalovaná řídila při hodnocení podkladů rozhodnutí, včetně toho, jak se vypořádala s návrhy a námitkami žalobkyně. Žalovaná proto navrhuje, aby soud žalobu zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. jako nedůvodnou. Vzhledem k tomu, že žalobkyně namítá nesprávné posouzení svého zdravotního stavu, žalovaná dále navrhuje, aby soud provedl důkaz odborným lékařským posouzením posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí dle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení.

IV. Posouzení věci krajským soudem

8. Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.). Žaloba je přípustná (zejména § 65, § 68 a § 70 s. ř. s.).
9. Žalobkyně byla k jednání předvolána dne 19. 1. 2023. Z jednání se omluvila e-mailem dne 24. 1. 2023, nicméně v omluvě nežádala odročení jednání, a to ani na neformální dotaz soudu učiněný následně na e-mailovou adresu, z níž odeslala omluvu. Podmínky pro konání jednání jsou tudíž splněny.
10. Žaloba **není důvodná**.
11. Podle § 39 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění platí, že při určování poklesu pracovní schopnosti se vychází ze zdravotního stavu pojištěnce doloženého výsledky funkčních vyšetření; přitom se bere v úvahu, a) zda jde o zdravotní postižení trvale ovlivňující pracovní schopnost, b) zda se jedná o stabilizovaný zdravotní stav, c) zda a jak je pojištěnec na své zdravotní postižení adaptován, d) schopnost rekvalifikace pojištěnce na jiný druh výdělečné činnosti, než dosud vykonával, e) schopnost využití zachované pracovní schopnosti v případě poklesu pracovní schopnosti nejméně o 35 % a nejvíce o 69 %.
12. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti a stanovení dne vzniku invalidity je otázkou odbornou, medicínskou (důchod podmíněný dlouhodobě nepříznivým zdravotním stavem), a rozhodnutí soudu tak závisí především na odborném lékařském posouzení. Správní soud si proto nemůže učinit úsudek o této otázce sám. Podle § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, posuzuje zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění Ministerstvo práce a sociálních věcí, které za tímto účelem zřizuje jako své orgány posudkové komise. Posudek této posudkové komise, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti a který se vypořádává se všemi rozhodujícími skutečnostmi, bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení správnosti a

zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Posudkový závěr by měl být náležitě zdůvodněn, aby byl přesvědčivý i pro soud, který nemá, a ani nemůže mít, odborné lékařské znalosti, na nichž posouzení invalidity závisí především (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 5. 2013, č. j. 6 Ads 12/2013 – 22).

13. Žalobkyně sice žalované a lékařům posudkové služby vytýká, že nezohlednili všechny skutečnosti uvedené v její lékařské dokumentaci a pominuli její tvrzení a důkazní návrhy. Tyto své úvahy ovšem blíže nerozvádí – neuvádí, které lékařské závěry, lékařské zprávy nebo důkazy měly zůstat opomenuty. Krajský soud ve stejné míře obecnosti konstatuje, že taková pochybení nezjistil. Dle konkrétních žalobních námitek žalobkyně nesouhlasí s tím, jak byl její zdravotní stav na základě shromážděné zdravotní dokumentace po věcné stránce posouzen.
14. Jak vyplývá z posudkového spisu žalované, žalobkyni nebyl přiznán invalidní důchod již v roce 2004. V roce 2019 byl žalobkyni přiznán status osoby zdravotně znevýhodněné. Co se týče invalidního důchodu, byl zdravotní stav žalobkyně opakovaně posuzován, a to nejprve v prvním stupni dne 21. 3. 2021, v námitkovém řízení dne 11. 6. 2021. Lékaři konstatovali oboustrannou coxartrosu, vpravo II. – III. stupně s lehkým omezením kloubní hybnosti, vlevo I. stupně bez významného omezení kloubní hybnosti, coxa valga oboustranně, bolestivý syndrom páteře a psychické obtíže – hodnoceno shodně jako zdravotní postižení uvedené v kapitole XIII., odd. A, položce 1b přílohy k vyhlášce s poklesem pracovní schopnosti 30 %.
15. Se shodným výsledkem byl zdravotní stav žalobkyně posouzen i v nynějším řízení, nejprve posudkovou lékařkou OSSZ Zlín dne 9. 12. 2021, posléze v námitkovém řízení posudkovou lékařkou ČSSZ Brno dne 6. 4. 2022. Dle posledního posudku jsou rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně chronické bolesti kyčelních kloubů. Je dokumentována oboustranná coxartrosa, vpravo II. – III. stupně, vlevo I. stupně, coxa valga oboustranně a bolesti pravého kolene. Nálezy různých ortopedů jsou shodné. Kyčelní kloub vpravo se rozvíjí s tuhostí a lehkým omezením hybnosti, ostatní hybnost nosných kloubů je bez omezení. Nález na páteři je bez významnější dysfunkce bederní páteře. Dle traumatologického vyšetření trvá oslabení posturálního svalstva a tužší rozvíjení páteře, citlivost S skloubení, tuhý pohyb pravé kyčle s pohybovým omezením, pohyb druhé kyčle je volnější. Dle kontroly ortopeda v říjnu 2021 je klinický nález beze změny, je zapsána do pořádníku k operativní výměně kyčle vpravo. Posudkově významný je ještě stav po operaci hernie disku v úseku L5/S1 v r. 2004, stav je stabilizovaný bez známek radikulopatie. Ostatní nemoci mají menší posudkový i funkční dopad. Zdravotní stav dle posudkové lékařky nadále neodpovídá žádnému stupni invalidity. Chůze bez postižení, bez pomůcek, trvá konzervativní terapie. Psychické potíže nově léčeny a nelze posoudit efekt dlouhodobé léčby, trvá ambulantní léčba. Žalobkyně je dlouhodobě adaptovaná na pohybové problémy. Z těchto důvodů stanoven v rozmezí dané položky pokles pracovní schopnosti o 30 %.
16. Jelikož žalobkyně v žalobě nesouhlasila s posouzením svého zdravotního stavu, vyžádal krajský soud ve smyslu § 4 odst. 2 zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení posouzení zdravotního stavu posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí. Zdravotní stav žalobkyně byl posudkovou komisí posouzen dne 24. 11. 2022.

17. Posudková komise shrnula dostupnou zdravotní dokumentaci žalobkyně, výsledky předchozích posouzení jejího zdravotního stavu a přezkoumala žalobkyní nově doložené lékařské nálezy. Ve vlastním posudkovém hodnocení posudková komise uvádí, že žalobkyně je sledována na ortopedii pro bolesti kyčelních kloubů při artróze, zejména postižení vpravo. Dále také trpí bolestmi zad. Z důvodů neurotických potíží ojedinele navštívila psychiatrickou ambulanci v roce 2008 a nyní v lednu 2022.
18. Dle ortopedických nálezů je oslabeno posturální svalstvo, omezení rozvíjení páteře. Na pravé kyčli je artróza III. stupně, vlevo II. stupně dle rentgenu. Objektivně je stále stejný funkční nález s lehkým až středním omezením flexe pravé kyčle (S 0-0-90/100, T 0-0-100/110, F 30(25)-0-30, R 15-0-15). Na levé kyčli není prokazováno funkční omezení. Z ortopedického hlediska s ohledem na postižení obou kyčelních kloubů pro artrózu s významnějším postižením vpravo lze hodnotit jako středně těžké postižení dle kap. XIII, odd. A, položky 1b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity – tedy jako středně těžké funkční postižení se zachovanými pohybovými schopnostmi. Vzhledem k funkčně významnému postižení pravého kloubu by posudková komise hodnotila samotné postižení artrózou na spodní hranici procentního rozmezí (20 – 35 %), tedy poklesem pracovní schopnosti o 20 %. Dle neurologického vyšetření je dále u žalobkyně hypermobilita úseku bederní a křížové páteře, bez radikulopatie a bez funkčního neurologického deficitu. Z posudkového hlediska se jedná o minimální funkční postižení dle téže kapitoly v oblasti dorzopatií – odd. E, položky 1a), pro které je stanovena míra poklesu pracovní schopnosti o 5 %. Z psychiatrického hlediska zaléčena neurotická symptomatika s efektem, bez jakéhokoliv dalšího psychického postižení. Nelze tedy hodnotit ani jako minimální funkční postižení. Žalobkyně dochází také na algeziologickou ambulanci, kde jsou aplikovány analgetické infuze. Hledána vhodná léčba od bolesti, zatím zkoušeno, efekt nelze hodnotit. Samotné postižení tedy posudková komise hodnotí na spodní hranici procentního rozmezí (20 %), s přihlédnutím na bolesti páteře a pracovní zařazení stanovuje konečnou hranici poklesu pracovní schopnosti žalobkyně ve shodě s posudkovými lékaři ve správním řízení na 30 %.
19. Krajský soud hodnotí uvedené závěry posudkové komise MPSV a shodné závěry posudkových lékařů ve správním řízení jako srozumitelné a přesvědčivé. Posudková komise vycházela z kompletní zdravotní dokumentace a zohlednila i všechna onemocnění, na která žalobkyně upozorňuje v žalobě.
20. Posudková komise shodně jako posudkoví lékaři hodnotí jako rozhodující příčinu nepříznivého zdravotního stavu s vlivem na pracovní schopnost žalobkyně bolesti při coxartrose III. stupně na pravém kyčelním kloubu (ve správním řízení hodnoceno jako II. – III. stupeň dle zdravotní dokumentace při posouzení dne 6. 4. 2022, zpráva MUDr. U. ze dne 11. 4. 2022 vydaná po posouzení ve správním řízení a před vydáním napadeného rozhodnutí nicméně popisuje progresi do III. stupně). Podstatné je, že z lékařských zpráv i hodnocení posudkové komise vyplývá tuhost a omezení pohybu pravé kyčle, které ovšem dle zápisu goniometrie SFTR není natolik zásadní a dosahuje lehkého až středního omezení.
21. Co se týče levého kyčelního kloubu, posudkoví lékaři ve správním řízení uvádějí artrózu I. stupně (což odpovídá např. zprávě MUDr. Z. ze dne 21. 10. 2020 a zprávě MUDr. K. ze dne 19. 10. 2020), dle zpráv MUDr. U. od 9. 11. 2020 se jedná o artrotické změny II.

stupně. Posudková komise MPSV v soudním řízení již konstatuje artrózu II. stupně. Tento dílčí rozdíl v diagnóze však pro posouzení věci nehraje zásadní roli, neboť rozhodující je funkční dopad nepříznivého zdravotního stavu na pracovní schopnost žalobkyně. Z lékařské dokumentace ve shodě vyplývá, že pohyb levé kyčle je volnější s tuhostí pouze v krajních polohách. To odpovídá závěru posudkové komise, že na levé kyčli není prokázáno funkční omezení.

22. Posudková komise se zabývala i žalobkyní udávanými potížemi s páteří a duševními potížemi. Jelikož nebyla prokázána radikulopatie ani funkční neurologický deficit, představují problémy s páteří dle posudkové komise z posudkového hlediska minimální funkční postižení s mírou poklesu pracovní schopnosti o 5 %. Z psychiatrického hlediska je neurotická symptomatika s efektem medikována. Jak nadto vyplývá z posouzení ve správním řízení i doložených lékařských zpráv, žalobkyně navštívila specializovaného lékaře cca po 12 letech v lednu 2022. Dle obecných posudkových zásad pro danou kapitolu přitom platí, že při posuzování míry poklesu pracovní schopnosti u duševních poruch a poruch chování by sledované období, rozhodné pro posouzení míry poklesu pracovní schopnosti, mělo trvat zpravidla rok. Tíže funkčního postižení ani sledované období (napadené rozhodnutí bylo vydáno v dubnu 2022) v době vydání napadeného rozhodnutí nesvědčí o tom, že by toto onemocnění bylo posudkově významné.
23. Krajský soud nehodlá nijak zlehčovat, že mimo shora popsanych funkčních omezení je postižení pravého kyčelního kloubu doprovázeno bolestmi. Posudková komise k tomu uvádí, že žalobkyně je medikována léky proti bolesti, přičemž vhodná forma léků se stále hledá a jejich efekt prozatím nelze hodnotit. Soud k tomu považuje za vhodné doplnit, že s ohledem na bolesti a nepříznivou prognózu vývoje onemocnění pravé kyčle již od roku 2020 MUDr. U. předpokládal operační řešení formou totální endoprotézy pravého kyčelního kloubu. A jak žalobkyně krajskému soudu doložila, dne 3. 1. 2023 tento operační zákrok ve zlínské nemocnici absolvovala. Krajský soud to zmiňuje proto, že ve vztahu k udávaným bolestem již v době vydání napadeného rozhodnutí byly známy informace o tom, že žalobkyně je indikována k zákroku, který má za cíl tyto problémy řešit. Budoucí vývoj samozřejmě nelze nyní předvídat.
24. Jak bylo již shora shrnuto, posudková komise přesvědčivě odůvodnila, z jakých důvodů se v případě žalobkyně jedná o postižení dle kap. XIII, odd. A, položky 1b) přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity (což ostatně ani žalobkyně nezpochybňuje). Popsanou tíži funkčního postižení kyčelních kloubů by přitom posudková komise samostatně hodnotila s ohledem na stupeň funkčního postižení a zachovaný rozsah pohyblivosti kloubů při spodní hranici poklesu pracovní schopnosti pro danou položku (20 %). K navýšení na celkových 30 % přistoupila z důvodů bolestí páteře a pracovního zařazení (s ohledem na aktuální zaměstnání je žalobkyně hodnocena jako referentka).
25. Posudková komise tedy nedospěla k závěru, že by pokles pracovní schopnosti žalobkyně byl větší, než odpovídá horní hranici míry poklesu pracovní schopnosti pro rozhodující příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu, kterým je stav nosných kyčelních kloubů. Tyto závěry dle krajského soudu dostatečně přesvědčivě odůvodnila. Podmínky pro aplikaci § 3 odst. 1 nebo 2 vyhlášky o posuzování invalidity proto nejsou splněny.

26. Nelze vyloučit, že do budoucna může být zdravotní stav žalobkyně posouzen odlišně, neboť nelze spolehlivě predikovat vývoj po operaci pravého kyčelního kloubu, který je hlavním a nejpodstatnějším zdrojem omezení a bolestí žalobkyně. Toto však nelze nyní předvídat, hodnocení zdravotního stavu žalobkyně ke dni vydání napadeného rozhodnutí ze strany posudkové komise MPSV je dle krajského soudu dostatečně přesvědčivé a odůvodněné. Námitky nesprávného posouzení zdravotního stavu žalobkyně proto soud neshledal důvodnými.

V. Závěr a náklady řízení

27. Krajský soud z výše uvedených důvodů žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 s. ř. s. Výrok o náhradě nákladů řízení vychází z § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nebyla v řízení úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení ex lege (§ 60 odst. 2 s. ř. s.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o ní musí stěžovatele zastupovat advokát. To neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, právnické vzdělání, které se vyžaduje pro výkon advokacie.

Brno 15. února 2023

Mgr. Filip Skřivan, v. r.
samosoudce